

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА АВІАЦІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**
з дисципліни «Психологічна служба»
за спеціальністю 053 «Психологія»

Укладач:
професор кафедри авіаційної психології
_____ Л.В.Помиткіна

Рекомендації розглянуті та схвалені на
засіданні кафедри авіаційної психології

Протокол № 7 від «28» 08 2023 р.

Завідувач кафедри _____ Л.С.Яковицька

**Практичне заняття №2
Основні види діяльності шкільного психолога**

План

1. Моніторинг умов та особливостей розвитку особистості учнів.
2. Міжособистісні стосунки в класі.
3. Діагностика та корекція психологічних девіацій.
4. Робота з батьками та педагогічним колективом.

Початок вивчення **першого питання** необхідно поєднати з віковою психологією, тому що робота шкільного психолога перш за все повинна враховувати вікові особливості на кожному етапі розвитку учня. Необхідно визначити та розподілити технології роботи шкільного психолога з різними віковими групами учнів: робота психолога з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, психологічна робота з учнями підліткового віку, робота з учнями юнацького віку.

Необхідно розглянути та проаналізувати напрямки діяльності психолога з кожною групою від ознайомлення зі складовими психологічної готовності дитини до школи і до заходів профорієнтації для старшокласників. Спробуйте розробити та написати план роботи шкільного психолога з кожною з вікових груп.

Переходячи до вивчення **другого питання**, необхідно пам'ятати, що створення позитивного соціально-психологічного клімату кожного колективу класу і школи взагалі є одним із основних у роботі шкільного психолога. Тому шкільному психологу необхідно володіти техніками встановлення доброзичливих міжособистісних стосунків у класі: проведення співбесід, круглих столів, психологічних тренінгів з навичками коректного спілкування та ін.

При вивченні **третього питання** необхідно ознайомитися з рядом психодіагностик, які можна використовувати з метою діагностики та корекції психологічних девіацій учнів. Відповідно до вікових груп спробуйте підібрати методики та тести визначення різних відхилень у школярів. Так, наприклад, для учнів молодшого шкільного віку: методика “Визначення сформованості ”внутрішньої позиції школяра”, методика “Уяви собі...” для оцінки спрямованості на процес навчання, проєктивна методика “Неіснуюча тварина”, “Веселий-сумний” для оцінки емоційного ставлення до навчання у школі, методика “Пізнавальна потреба” В.С.Юркевич, методика діагностики рівня шкільної тривожності Філіпса тощо.

Необхідно також проаналізувати кожний з наступних напрямків можливих девіацій:

- проблема соціально-психологічної занедбаності учнів;
- агресивна поведінка;
- делінквентна поведінка;
- адиктивна поведінка;
- аутоагресивна, суїцидальна поведінка тощо.

Далі студентам необхідно знати методи профілактики здорового способу життя у школі та психологічної просвіти.

При вивченні **четвертого питання** потрібно проаналізувати літературу, яка дасть уявлення про роботу з педагогічним колективом та з батьками. Необхідно пам'ятати, що в роботі з вчителями потрібно дотримуватися доброзичливості, толерантності та професіоналізму.

Розкрийте зміст кожного з напрямків роботи: психологічні особливості педагогічного колективу; психологічний портрет педагога: позитивні та негативні аспекти; якості особистості педагога, що вимагають психологічної корекції; експертиза

професійної компетенції педагога; педагогічні конфлікти: сутність, профілактика та методи вирішення; індивідуальний стиль діяльності педагога: психологічна допомога у становленні та корекції.

Далі необхідно проаналізувати методи роботи шкільного психолога з батьками:

- вивчення особливостей сімейного виховання;
- психологічна допомога батькам учнів;
- методи психокорекційної роботи з сім'ями школярів;
- сімейна терапія як вид діяльності психолога в школі.

На закінчення вивчення означеної теми необхідно розуміти, що напрямки роботи психолога у школі не вичерпані і у різних спеціалізованих школах, ліцеях та гімназіях вони можуть варіюватись відповідно до специфіки закладу. Це може бути робота з обдарованими дітьми або робота з розвитку окремих здібностей і.т.і.

Спробуйте написати план роботи шкільного психолога: на тиждень, на місяць, на рік.

Література

1. Василенко І.А. Методичні рекомендації до дисципліни «Сучасна психологічна служба: організація та функціонування» для здобувачів другого(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 Психологія, Одеса, 2021. 26 с.
2. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія. Вступ до спеціальності. К., 2019. 281 с.
3. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с.
4. Панок В.Г., Титаренко Т.М., Чепелева Н.В., Рибалка В.В. Основи практичної психології: Підручник. – К., 2006.
5. Панок В.Г. До побудови моделі сучасної психологічної служби системи освіти. К., 2019.
https://lib.iitta.gov.ua/717397/1/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C_%D0%9F%D0%A1_2019.pdf
6. Помиткіна Л.В. Професійна самореалізація психолога в практичній діяльності / Moderní aspekty vědy: XIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2021. str. 27-36. <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-14.pdf>
7. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 180 с.
8. Організація управління соціально-психологічними службами.
<https://msn.khmnpu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=309598>
9. Практична психологія: сучасні реалії та перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (15 квітня 2021 року) <https://www.yakaboo.ua/ua/praktichna-psihologija-suchasni-realii-taperspektivi-zbirnik-naukovih-prac-za-materialami-vseukrains-koi-students-koi-naukovopraktichnoi-konferencii-15-kvitnja-2021-roku.html>
10. Професійна діяльність практичного психолога.
http://4ua.co.ua/psychology/rb2ad78a5c43b89521206c37_0.html